

Sprawozdanie merytoryczne
z realizacji zadania pt. „Dofinansowanie działalności edukacyjnej Centrum
Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku”, wg harmonogramu rzeczowo –
finansowego do umowy nr WFOŚ/D/723/32/2016
w okresie od 01.01.2016r. do 30.06.2016r.

Uczestnicy wszystkich zadań edukacyjnych Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej zostali poinformowani o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

W 2016 roku Centrum realizowało działania wynikające z kontynuacji wieloletnich zadań edukacyjnych. Podjęto coroczne prace związane z edukacją (np. warsztaty i stoiska edukacyjne dla dorosłych, edukacyjne przedsięwzięcia plenerowe, lekcje pokazowe, konkursy). Wiele czasu pracownicy CIEE poświęcili na przygotowanie akcji „Bioróżnorodność – pozłaj by zachować”.

Całoroczne działania informacyjne

1. Strona Internetowa CIEE oraz pozostałe strony i bazy Internetowe Centrum

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Centrum prowadzi, a bieżąco aktualizowaną stronę internetową - www.ciee-gda.pl, która jest jednym z podstawowych narzędzi komunikacji z odbiorcami, umożliwiając zapraszać i oferowane przedsięwzięcia i informując o ich efektach. W zakładce – aktualności prezentowano zaproszenia oraz sprawozdania m.in. z konkursów, akcji „Bioróżnorodność...”, spotkań czwartkowych. W zakładce „Oferta edukacyjna” prezentowano aktualnie prowadzone warsztaty. Informacje o konkursach i ich wynikach aktualizowano w zakładce „Konkursy”. Ze stroną zintegrowana jest również, elektroniczna baza księgozbioru ułatwiająca zainteresowanym zorientować się w zgromadzonych, dostępnych w siedzibie CIEE zasobach. Poza główną stronę, Centrum prowadzi jeszcze kilka innych - www.infoeko.pomorskie.pl, www.poznajemydrzewaikrzewy.pl, www.roverowa-siec.pl. W bieżącym roku opłacono roczne utrzymanie domeny stron www.infoeko.pomorskie.pl i www.ciee-gda.pl, www.roverowa-siec.pl.

Dodatkowo, pracownicy prowadzą aktualizowany bieżąco profil Centrum na Facebooku. Profil wspomaga promocję działań prośrodowiskowych zarówno CIEE jak i zaprzyjaźnionych instytucji, docierając do jeszcze szerszego grona odbiorców. Obecnie stronę „polubiło” 815 osób i liczba stałych odbiorców systematycznie rośnie.

Na bieżąco do posiadaczy aplikacji mobilnej telefonu „CIEEkawostki” (aplikacja jest napisana pod systemy Android 4+ oraz Windows Phone 7.8+) docierają informacje o działaniach Centrum. Aplikacja jest kompatybilna ze stroną internetową CIEE.

Szeroka gama zagadnień umieszczonych na stronie internetowej CIEE, na Facebooku wpływa na poszerzenie grona odbiorców i możliwości oddziaływania, służy także propagowaniu informacji o przedsięwzięciach podejmowanych przez Centrum, PZPK oraz inne organizacje i instytucje

zajmujące się ochroną środowiska i edukacją przyrodniczą. Strona ma również wymiar edukacyjny, dzięki zakładce „Ważne informacje”. Ten cel jest systematycznie osiągalny, a liczba wizyt na stronach systematycznie rośnie:

- www.ciee@gda.pl – 66 865
- www.infoeko.pomorskie.pl – 29 736
- www.roverowa-siec.pl – 20 218
- www.poznajemydrzewaikrzewy.pl – 16 820

Statystyki Facebooka:

- polubienia - 817
- zasięg postów – cały Świat. Największy zasięg postów odnotowano w maju – 1977 z dnia 18 maja,
- Polubienia i inne reakcje na posty na stronie oszacowano na 2 600.
- Całkowity zasięg - Liczba osób, które odnotowały jakąkolwiek aktywność związaną ze stroną – 2 234.
- liczba osób udostępniających zdarzenia CIEE np. akcję „Bioróżnorodność – poznaj i zachowaj” – 13 000 osób zobaczyło link do wydarzenia, 726 osób wyświetliło stronę wydarzenia.

Całoroczne działania edukacyjne

1. Warsztaty i szkolenia dla różnych grup odbiorców

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania:

A. Szkolenia

„Ptaki zimujące nad Bałtykiem”

Bałtyk zimową porą to rarytas dla ptasich obserwatorów. 10 lutego staraliśmy się zachęcić nauczycieli i edukatorów do tworzenia zimowych lekcji pod chmurką, gdy Żółtkę Gdańską skuwa lód, chrząści kra i plaże są ośnieżone. Planowaliśmy odkrywać razem „niezłoty” gatunki, których próżno szukać latem. Pokazywaliśmy jak ciekawie podpatrywać przyrodę w porze roku, o której niesłusznie utarło się mówić jako o zaspalej... Niestety zima nie była zbyt łaskawa i wysoka temperatura sprawiła, że nie udało się nam wypatrzyć zbyt wielu ptasich gości z północy. Zaobserwowaliśmy m.in. łabędzie nieme, kormorały, mewy srebrzyste, siwe i śmieszki, lodówki, krzyżówki, łyski i perkozy dwuczube. Odczytaliśmy kilka obrączek oraz poinformowaliśmy o możliwości ich zgłaszania poprzez program POLRING. Warsztaty „Ptaki zimujące nad Bałtykiem” były też zachętą do realizacji „lekcji w naturze” przez cały rok.

Uczestniczyło w nich 14 osób.

„Przyrodnicza zima w Dolinie Samborowo”

23 lutego w Dolinie Samborowo odbył się spacer z Dariuszem Ożarowskim z Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, podczas którego uczestnicy przyglądali się jak wygląda „uspiona” przyroda. Uczyli się rozpoznawać podstawowe gatunki drzew, rozmawiali o roli martwego drewna w lesie, zwrócili też uwagę na zimujące w lasach gatunki ptaków. Udało się wypatrzyć puszczyka

a obserwacje odnotowano w atlasie sów <http://www.atlas.sowy.sos.pl/> opracowanym przez Stowarzyszenie Ochroły Sów. Szukano także tropów i śladów bytowania zwierząt, np. oglądało ślady żerowania dzięciołów oraz dziuplę zajęta w poprzednim sezonie lęgowym przez kowalika, zwanego „zalepiaczem”. Rozmawiało również o prawidłowym zachowywaniu w lesie.

Uczestniczyło 29 osób.

Szkolenie Drzewa i krzewy wokół nas dla nauczycieli w Pruszcze Gdańskim

Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej we współpracy z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Gdańsku

Filią w Pruszcze Gdańskim zorganizowało bezpłatne szkolenie. Zajęcia objęły: prezentację - interaktywny wykład z wykorzystaniem programu multimedialnego <http://www.poznajemydrzewaikrzewy.pl>, „burzę mózgow” i dyskusję, gry i zabawy dydaktyczne, ćwiczenia z materiałem biologicznym;

Zagadnienia warsztatów:

- charakterystyka gatunków drzew i krzewów powszechnie występujących w Polsce;
- wykorzystanie cech takich jak: kształt i wygląd liści/igieł, wygląd kory, owoców, kwiatów, pokrój drzewa itp. jako pomoc do oznaczania gatunku;
- korzyści płynące z obecności drzew w życiu człowieka - przyrodnicze, estetyczne, kulturowe, gospodarcze..

W zajęciach w dniu 5 kwietnia uczestniczyło 11 osób.

„Ogród przyjazny” - Ogród przyjazny - połączenie teorii z praktyką!”

10 maja 2016 r., w godz. 12.30 - 19.00 w siedzibie Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego odbyły się warsztaty poświęcone zakładaniu i pielęgnacji kwietnej murawy, która może być ciekawą przyrodniczo alternatywą dla popularnych ostatnio monokultur trawnikowych. W ramach warsztatów zaproponowaliśmy jak może wyglądać „dziki trawnik” w naszej strefie klimatycznej, jak go zakładać, kosić i pielęgnować, aby sprzyjał ptakom, owadom i ludziom. Warsztaty były podzielone na część teoretyczną i praktyczną.

Część teoretyczną - „Gatunki rodzimych traw i roślin łąkowych budujących trawniki, murawy kwietne w związku do środowiska, biotopu/strefy klimatycznej/uwarunkowania środowiskowych” przedstawiła przez dr Krzysztofa Gosa z Wydziału Biologii UG oraz „Zasady projektowania ogrodów” i praca projektowa w grupach prowadzone przez Aleksandrę Garbys i Iwołę Reńkiewicz z ZSAKiUH.

Część praktyczną - pod czujnym okiem Pał z ZSAKiUH i dr Krzysztofa Gosa z UG, nanieśnienie projektu w terenie, zasadzenie krzewów i wysiew nasion. Całość zakończył spacer z przewodnikiem po terenie Wydziału Biologii.

Warsztaty były niezwykle inspirujące za sprawą prowadzących, którzy podzielili się swoją wiedzą i doświadczeniami praktycznymi a także dzięki uczestnikom, którzy z wielką pasją i zaangażowaniem wcielali w życie projekt „Ogród przyjazny”. Kwietna murawa, która została wyłożona podczas warsztatów będzie teraz ulegała przeobrażeniom. Dzięki słońcu, wodzie oraz słońcom (ich nawóz także wzbogacił ziemię) nasionka otrzymały zachętę do wzrostu.

W trzy tygodnie po zakończeniu szkolenia wolontariusze pod okiem dr K. Gosa wypielili teren aby ułatwić kielkującym nasionom kwietnej murawy wzrost.

Na terenie objętym działaniami ustawiona została tablica informująca o przedsięwzięciu. Widniejący m.in. na niej QR kod pozwoli zainteresowanych do specjalnej zakładki na stronie CIEE poświęconej zagadnieniom związanym z ogrodami.

Uczestniczyło 20 osób.

Łącznie w warsztatach szkoleniowych uczestniczyły 74 osoby.

B. Caloroczny cykl warsztatów dla odbiorców w różnym wieku

a. Warsztaty pokazowe

Warsztaty edukacyjne to niesłychanie istotny element propagowania wiedzy środowiskowej, dający możliwość utrzymania stałego kontaktu z bezpośrednimi odbiorcami, czyli zarówno uczniami różnych grup wiekowych, jak i nauczycielami. Stawiają one inspirację i dają możliwość wzbogacenia warsztatu nauczycieli wiedzą o nowych metodach pracy oraz przekazywania ciekawych materiałów edukacyjnych, pozyskiwanych z instytucji i organizacji z terenu całej Polski. Grupy uczestniczące w warsztatach są również informowane o innych działaniach Centrum, zapraszane do udziału w konkursach, akcjach edukacyjnych oraz zachęcane do korzystania z multimedialnego programu o drzewach. Ze względu na ograniczone możliwości sali edukacyjnej Centrum tegoroczna oferta zajęć skupia się na warsztatach terenowych a także na zajęciach prowadzonych w siedzibie instytucji, z którymi Centrum współpracuje. Zajęcia stacjonarne w siedzibie CIEE skierowane są do małych grup – maksymalnie 15-osobowych. Pierwsza połowa roku była zdominowana głównie przez prezentacje konkursowe grup z „Bęc jabłkiem w głowę” – których w czasie od stycznia do końca marca odbyło się ponad 100, przez co odbyło się więcej warsztatów. W trakcie pierwszej połowy roku zrealizowano warsztaty dla grup:

Przedszkole – 3

SP - 5

Gimnazjum – 6

Ponadgimnazjalne - 1

W zdecydowanej większości były to warsztaty terenowe, najczęściej na podstawie jednej z gier terenowych przygotowanych przez CIEE.

Łącznie w warsztatach wzięło udział 316 uczniów i 23 nauczycieli..

b. W ramach XI edycji autorskiego projektu „**Dojrzały smak przygody**” przygotowano 19 wypraw z przewodnikami. Jest to cieszący się dużym zainteresowaniem, kompleksowy cykl warsztatów, mających na celu aktywizację i integrację wokół zagadnień przyrodniczych emerytów i seniorów. Do końca maja przygotowywano tegoroczny harmonogram warsztatów, zapraszając do współpracy TPK, WPK, PK „MW”, Stację Biologiczną Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego i Bałtycką Agencją Artystyczną BART. Cotygodniowe wyprawy piesze, o zróżnicowanym poziomie trudności, prowadzą trasami ukazującymi wartości przyrodnicze oraz kulturowe Trójmiasta i najbliższych okolic. Podczas wędrówek uczestnicy zdobywają wiedzę przyrodniczą (np. mykologiczną, lichenologiczną, ornitologiczną, botaniczną, krajoznawczą, geologiczną, dendrologiczną...) a także przygotowują dokumentację fotograficzną, udostępniają ją na Facebooku. Do końca czerwca odbyły się 4 warsztaty:

- 8 czerwca - „Ogród przyjazny” – podczas spotkania w ogrodzie Centrum seniorzy dowiedzieli się co i jak warto sadzić, rozmawiali o roślinach i testowali różnego rodzaju narzędzia. Dodatkowo uczestnicy wykończyli prace pielęgnacyjne w części ogrodu założonego w ubiegłym roku.

- 15 czerwca - „Polodowcowe formy terenowe w rejonie Osowej”. Podczas spaceru odpowiadano na pytania: Czym różni się grzbiet międzydolina w okolic Oliwy od wzgórza morelowego z rejonu Osowej? Dlaczego polodowcowe doliny są płaskodolinne? Jak wygląda jezioro rynnowe?
- 22 czerwca - „Wzgórza Kosie” - jedne z najwyższych wzniesień na Pojezierzu Kaszubskim, pokryte w dużej mierze pięknymi buczynami
- 29 czerwca - „Skarby wydmyjne Wyspy Przyrodników” - zapoznanie się z typowymi gatunkami psammofilnymi i ich przystosowaniami do życia na piasku morskim oraz praktyczne działania pielęgnacyjne polegające na usuwaniu obcych substratów i gatunków z terenu „Laboratorium Wydmyjnego”.

W sumie uczestniczyli w nich 120 osób.

- c. Centrum, uczestniczyło w **Święcie Gdańskiej Nauki** organizowanym przez Fundację Gdańską. Przygotowano trzy działania mające na celu przybliżenie przyrodniczych zainteresowań Jana Heweliusza. Trzydniowe święto Centrum rozpoczęło 24 godzinnym konkursem - „Jan Heweliusz został pochowany w centrum Gdańska w zabytkowym kościele św. Katarzyny. Na płycie nagrobnej poza epitafium znajduje się herb rodziny a jego częścią jest pewien ptak. Co to za ptak? Inskrypcja jest bardzo dobrze zachowana więc jeśli nie znają Państwo odpowiedzi zachęcamy do odwiedzenia kościoła.” Zastosowano również niestałardowy sposób aktywizacji w postaci pudełek niespodzianek rozmieszczonych w wielu punktach Gdańska. W każdym pudełku umieszczony był tekst przewodni poświęcony „równowadze” (również w przyrodniczym znaczeniu tego słowa) oraz fragment dzieła/obrazu, które według własnego pomysłu należało dokończyć. Celem przedsięwzięcia było uświadomienie uczestnikom jak różnie postrzegamy rzeczywistość, szczególnie patrząc na nią fragmentarycznie a nie kompleksowo. Osoby, które nadały prace zostały nagrodzone drobiazgami CIEE (bawełniana siatka i odblask). W ramach Święta przeprowadzono również grę terenową „Przyroda jest w Mieście” na Górze Gradowej. W Warsztatach uczestniczyli uczniowie z Gimnazjum w Bolszewie (liczba osób została ujęta w punkcie warsztaty).

W działaniach wzięło udział ok 20 osób.

- d. **Cykliczne „spotkania czwartkowe”** – zrealizowano 6 spotkań, których tematem przewodnim były zagrożenia i możliwości ochrony różnorodności biologicznej:
- 21 stycznia - „Nocne życie szatobierza” Grażyna Sadowska
 - 18 lutego - „Roślinność wydmy nadmorskich nad Zatoką Gdańską i problemy w jej ochronie” Sebastian Nowakowski
 - 17 marca - „Tropy i ślady zwierząt” Adriań Zwolicki
 - 21 kwietnia - „Ogród geometryczny, czy swobodny? - projekt ogrodu krok po kroku!” Iwona Renkiewicz
 - 19 maja - „Świat się kręci dzięki nietoperzom? Rola skrzydlatych ssaków w ekosystemach świata i ludzkiej gospodarce.” Mateusz Ciechanowski
 - 16 czerwca - „Czy w te wakacje znowu „woda zakwitła”? Przyczyny i skutki zakwitów sińcowych” Justyna Kobos

W spotkaniach czwartkowych uczestniczyło 170 osób.

Partnerami byli: Zespół Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo-Usługowych w Gdańsku, Zaborski Park Krajobrazowy, Trójmiejski Park Krajobrazowy, Wdzydzki Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślańska”, Ogólnokształcące Liceum Programów Indywidualnych i Liceum Plastyczne w Gdańsku, Fundacja Gdańska, Stacja biologiczna Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Gdańsku Filia w Pruszczu Gdańskim.

Celem jest poszerzenie wiedzy dotyczącej kluczowych zagadnień związanych z przyrodą i środowiskiem, istoty bioróżnorodności i jej wpływu na jakość życia mieszkańców oraz pogłębienie postaw proekologicznych. Istotny jest również stały kontakt z odbiorcami działań CIEE a także dalsza promocja nowej siedziby Centrum i multimedialnego programu do nauki rozpoznawania drzew www.poznajemydrzewaikrzewy.pl.

W sumie w powyższych działaniach edukacyjnych uczestniczyły 723 osoby.

2. Konkursy

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

W roku 2016 kontynuowane były organizowane i prowadzone od lat konkursy, cieszące się niesłabnącym zainteresowaniem („**Bęc, jabłkiem w głowę**”, „**Znani i nieznani – ptasi sąsiedzi**”, „**Zielone pytanie**”), mające na celu promowanie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych postaw prośrodowiskowych oraz ułatwiające rozumienie procesów zachodzących w środowisku a także poszerzanie wiedzy na temat walorów przyrodniczych i kulturowych oraz korzyści płynących z działań na rzecz środowiska. **Nowością jest konkurs „Moje drzewo – tekstem – zdjęciem - ilustracja”.**

- W dniach 26-27 kwietnia 2016 roku w Centrum Nauki Eksperyment odbyły się spotkania finałowe połączone z podsumowaniem konkursu „**Bęc jabłkiem w głowę**” oraz wręczeniem nagród finalistom XV edycji konkursu. W porównaniu do lat ubiegłych **rozszerzono grupę odbiorców konkursu o uczniów z gmin Pruszcz Gdański, Kolbudy oraz Rumia.** Konkurs składa się z 3 etapów: pierwszy odbywa się w szkołach – nauczyciele dokonują wyboru 3 grup, które reprezentują szkołę na półfinałach. Kolejnym etapem było nadsyłanie zgłoszeń konkursowych a później prezentacje półfinałowe w siedzibie CIEE oraz Centrum Nauki Eksperyment. Konkurs jest wspólną okazją dla młodych ludzi, których horyzonty wykraczają poza ramy szkolnego programu edukacyjnego, do zaprezentowania w formie eksperymentu/doświadczenia wybranego z listy zagadnienia. Po nieważ wiemy, jak kreatywni bywają młodzi ludzie, każdy z tematów konkursowych jest tematem „wolnym”, dzięki takiemu zabiegowi Jury co roku jest mile zaskakiwane niezwykłymi pomysłami uczniów.

Podsumowując, w siedzibie Eksperymentu na prezentacjach półfinałowych zaprezentowało się niemal 100 uczestników wraz z opiekunami a w CIEE w Gdańsku 253 osoby. Każdy z uczestników (włączając opiekunów) został obdarowany pojemnikiem śniadaniowym. Wybierając nagrodę dla półfinalistów kierowaliśmy się pałującą dobrą modą na zabieranie do szkoły i na wyprawy zdrowego śniadania. Najczęściej wybieranym tematem był „zielony dom” oraz „projekt miasta wg koncepcji zrównoważonego rozwoju”. Jeśli w kolejnej edycji ten ideał będzie podobny, planujemy dodatkową (wewnętrzną) dogrywkę między grupami, które wybiorą powyższe tematy. Jednocześnie nie chcemy rezygnować z tych zagadnień gdyż uważamy je za bardzo ważne

w świadomości młodych ludzi. W dniach 26-27 kwietnia w przestrzeniach Centrum Nauki Experyment wręczało nagrody finalistom XV edycji konkursu „Bęć jabłkiem w głowę”. Każdy laureat konkursu otrzymał ten sam zestaw nagród: Książkę „Trójkowe gawędy doktora Kruśzewicza”, kubek termiczny Primus 300 ml oraz chustę wielofunkcyjną Polartek 4Fu1 a także zestaw drobiazgów od Experymentu. Uczniowie mieli okazję do publicznego zaprezentowania swoich doświadczeń na scenie.

Łącznie w konkursie bierze udział ponad 500 osób.

- **„Znani i nie znani ptasi sąsiedzi”** – dwunasta edycja konkursu plastycznego, adresowanego do klas IV-VI szkół podstawowych z Trójmiasta, miała za celu zapoznanie uczniów z gatunkami ptaków spotykanymi w naszych miastach. Do CIEE dostarczono 49 plakatów na temat „Ptaki w naszym mieście”, w konkursie uczestniczyło ok. 1 000 uczniów i 70 nauczycieli. Laureaci - wyłonione 4 klasy z opiekunami (ok 80 osób) – wzięły udział w wycieczce przyrodniczej (głównie o charakterze ornitologicznym) do rezerwatu Mewia Łacha lub na terenie Gdyni oraz zostali nagrodzeni przewodnikami do rozpoznawania ptaków. Przyznano również 14 wyróżnień – klasy nagrodzono książkami. Konkurs od lat cieszy się bardzo dużą popularnością, w tym roku zaskoczyły nas prace nadesłane przez szkołę gimnazjalną.
- **„Moje drzewo – tekstem-zdjęciem-ilustracją”** – to nowa propozycja CIEE. Konkurs ma charakter otwarty. Jego celem jest zwiększenie wiedzy o gatunkach drzew, ukazać piękno drzew, ukazać emocje, które towarzyszą obcowaniu z drzewami. Zadaniem konkursowym jest przedstawienie relacji człowiek – drzewo, tekstem, zdjęciem, ilustracją.
 - Tekst – krótka forma literacka – proza, poezja – np. palindrom, haiku, fraszka, satyra, aforyzm, limeryk, która w max. 5 wierszach błyskotliwie i niebiałonie przedstawi tematykę konkursu.
 - Zdjęcie – w wersji elektronicznej (mailowo lub na płycie CD/DVD) będące autorską interpretacją tematyki konkursowej. Prace należy przysyłać w formacie JPG (propozycja rozdzielczość 300 dpi).
 - Ilustracja – wykonana dowolną techniką, w kolorze lub monochromatycznie, będąca indywidualną interpretacją tematyki konkursowej, w formacie nie większym niż A3. Wersję elektroniczną należy przysłać w formacie jpg.Organizator-CIEE dopuszcza wyłącznie prace indywidualne. Jedną osobą może zgłosić maksymalnie trzy prace w dowolnych technikach. Termin nadsyłania mija 12 VII 2016 r. Jury będzie oceniało prace w 3 kategoriach wiekowych: I – do 12 lat, II - 13–17 lat, III – osoby pełnoletnie.
Rozstrzygnięcie konkursu jest zaplanowane na wrzesień.
- **„Zielone pytanie”** – Co miesiąc na stronie internetowej Centrum, aplikacji na telefon i na Facebooku publikowane jest aktualne „Zielone pytanie” wraz z odpowiedzią i laureatami z poprzedniego miesiąca. Konkurs adresowany jest do wszystkich grup wiekowych i ma za zadanie upowszechnić wiedzę o ochronie środowiska, dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym w województwie pomorskim oraz pokazywać miejsca cenne przyrodniczo w regionie. Ponadto konkurs służy promocji działań prośrodowiskowych Centrum. Wśród autorów poprawnych odpowiedzi, co miesiąc, rozlosowywane są nagrody książkowe oraz drobiazgi w postaci zakładki, siatek bawełnianych czy maskotek odbłaskowych. W każdym miesiącu nagrody otrzymują 3 osoby.
Zadane pytania:

Styczeń – Czy istnieją skuteczne sposoby na zminimalizowanie ryzyka kolizji ptaka ze szkłem budynek/szkła powierzchni? Proszę podać przykłady.

Luty - 28 stycznia obchodziliśmy rocznicę urodzin i śmierci wybitnego astronoma, matematyka, konstruktora i instrumentów naukowych. Jan Heweliusz został pochowany w centrum Gdańska w zabytkowym kościele św. Katarzyny. Na płycie nagrobnej poza epitafium znajduje się herb rodziny a jego częścią jest pewien ptak. Co to za ptak? Iskrypcja jest bardzo dobrze zachowana więc jeśli nie zają Państwo odpowiedzi zachęcamy do odwiedzenia kościoła.

Marzec – Czym w przyrodzie jest symbioza?

Kwiecień – Od 2016 roku obowiązuje nowa piramida żywienia. Co jest jej podstawą?

Maj – Na naszych balkonach, w ogrodzie, na trawnikach miejskich kwitnie (ku radości zapylaczy) sporo różnych gatunków roślin. Czasem słyszę jak trzmiel bywa zamieniany w bąka. Czy słusznie?

Czerwiec - Bociany są chlubą Polaków, kibicujemy im kiedy wracają do las po zimie by z sukcesem wydały potomstwo. Kiedy młode bociany zaczynają swoje pierwsze loty?

W tym półroczu nagrodzono 18 osób, odpowiedzi przesłało ok. 90 osób

Partnerami byli: Centrum Nauki Experiment, Gdańska Fundacja Wody, Portal Edukacji Ekologicznej ZielonaEdukacja.pl

Celem prowadzenia kursów jest stały kontakt z odbiorcami oraz zachęta do systematycznego poszerzania wiedzy i doskonalenia umiejętności związanych z ochroną środowiska i przyrody. Szeroki wachlarz kursów ma na celu stworzenie możliwości zastosowania różnych metod realizacji zadań, a także objęcie możliwością uczestnictwa wielu grup odbiorców od najmłodszych, przez uczniów wszystkich poziomów nauzenia, po osoby starsze.

Niezaprzeczalnym efektem jest poszerzenie wiedzy prośrodowiskowej, umiejętności pracy w grupach multidyscyplinarnych (np. „Bęc...”), poszerzenie umiejętności prezentacji wyników swojej pracy, możliwość zapoznania z metodami pracy i osiągnięciami innych, a także kształtowanie i popularyzacja prośrodowiskowych postaw wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.

W kursach wzięło w sumie udział około 1 660 osób.

3. Kampanie edukacyjne

Centrum czy nie włącza się i wspiera kampanie prowadzone przez inne instytucje i organizacje. W działaniach realizowanych w 2016 roku tematem przewodnim jest równowaga w przyrodzie.

A. „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

W dniach 20-21 maja odbył się VIII piknik edukacyjny „Bioróżnorodność – poznaj by zachować”. Były to dwa dni ciężkiej pracy dla organizatorów i edukatorów i tym samym dwa dni przyjemności i edukacyjnych, przyrodniczych wrażeń dla tych, którzy postanowili nas odwiedzić.

Uczestnicy na poszczególnych stoiskach edukacyjnych, wykonując liczne zadania, eksperymenty lub startując w grze miejskiej, w atrakcyjny i niekolejowo sposób poszerzali wiedzę na temat bioróżnorodności. Happeningsi zajęcia sportowe a także różnicowa forma przekazywania wiedzy i zagadnień poruszanych przez poszczególnych edukatorów (parków narodowych i krajobrazowych, organizacji pozarządowych, instytucji zajmujących się ochroną przyrody i środowiska, studenckich kolekcji naukowych...) złącznie urozmaiciły akcję. Ważną rolę w całości

przedsięwzięcia odgrywały działania plastyczne. Artystyczny wymiar akcji zapewnił jej atrakcyjność oraz podniosł efektywność kreowania postaw prośrodowiskowych.

Pierwszy dzień – piątek był dedykowany szkołom i grupom zorganizowanym. Zespół Pałacowo - Parkowy Kolibki w Gdyńi Orłowie okazał się wspaniałym miejscem do prowadzenia edukacji. Blisko natury, z dogodnym dojazdem i pełną infrastrukturą. Tego dnia, poza stoiskami edukacyjnymi, uczestnicy brali udział w przygotowanej na tę okazję przyrodniczej grze terenowej. Motywacją do gry była chęć bliższego poznaenia tego wyjątkowego miejsca zarówno pod kątem historycznym jak i przyrodniczym. Nagrodami były siatki z „pszczelim” motywem i odblaskowymi elementami! Wszyscy uczestnicy pikniku mieli okazję podoświadczać różnolowagi na wiele sposobów.

Sobota w Parku Raega na w Gdańsku była naturalną kontynuacją podjętego w piątek wątku „różnolowagi w przyrodzie”. Wśród licznych stoisk edukacyjnych swoje miejsce znalazły się także happeningi Teatru Delikates. Dla każdego edukatorzy mieli ciepłe słowo i garść niezbędnych przyrodniczych informacji, związanych z szeroko rozumianą różnolowagą. Osoby prowadzące stoiska starały się – wykorzystując wszelkie możliwe zaimetody - dotrzeć z wiedzą do każdego. Z roku na rok przyciągamy więcej uwagi ponieważ zespół edukatorów jest różnorodny, zgrany, to fachowcy w danej dziedzinie, z radością i zapałem dzielący się wiedzą. Pomimo zmęczenia (tegoroczny piknik był przygotowany i prowadzony w mniejszym zespole pracowników, co powodowało dłuższą kolejność pracy w godzinach) jest w nas przede wszystkim dużo satysfakcji i radości. Dojarmo do nas wiele sygnałów zarówno od Partnerów, jak i uczestników, że „Bioróżnorodność – pozaj by zachować” to bardzo udane i wartościowe przedsięwzięcie. Jesteśmy z tego dumne i dziękujemy wszystkim Partnerom i współpracownikom za zaangażowanie. Szacujemy, że przez dwa dni z piknikowych atrakcji mogło skorzystać nawet 4 000 osób.

Przygotowując piknik, dzięki dużemu zaangażowaniu zespołu Centrum oraz temu, że piknik jest już wydarzeniem rozpoznawalnym, „z tradycjami” udało się zaprosić do współpracy barterowej 35 Partnerów. Na piątkową imprezę przygotowano 30 stoisk (w tym jeden happening) prowadzonych przez ok. 90 edukatorów, natomiast w sobotę stoisk było aż 46 (w tym 3 happeningi oraz spacer z mapą) a edukatorów ok. 160.

W ramach działań promocyjnych wykonano:

- 500 szt. plakatów (eksponowane w siedzibach Partnerów i instytucji współpracujących, na terenie Trójmiasta, dostarczone do szkół, domów kultury, centrów i informacji turystycznej.);
- 3 plakaty wielkoformatowe – cityscrolle przygotowane w Gdańsku
- Maili ng do osób indywidualnych, instytucji, mediów...;
- Publikacja zaproszenia stronach i internetowych i portalach (wykaz w załączniku);
- Kampania radiowa – 25 spotów na antenie Radia Gdańsk;
- Wywiady Radio Gdańsk, Radio Plus, Magazyn Ekologiczny;
- 450 szt. składanych toreb z grafiką „pszczela” i elementami odblaskowymi
- 2 500 odblasków w kształcie zapylacza spełniających normę EN13356

Dodatkową atrakcją podczas pikniku był konkurs na najciekawszą nazwę stoiska – nagrodzono zarówno Partnera będącego jej autorem, jak i osoby wylosowaną spośród 80 głosujących.

Na potrzeby stoisk piknikowych przygotowano interaktywną tablicę edukacyjną wyjaśniającą zawiły problem różnolowagi w przyrodzie. Drewniana tablica posiada zaprojektowany mechanizm obrazujący zależności w świecie przyrody. Na jej płaszczyźnie umieszczono koła zębate nachodzące na siebie, które tworzą spójny mechanizm działania. Zębátky są wprawiane w ruch przez użytkownika za pomocą korby. Jedno koło zębate przemieszcza następne i analogicznie dalej,

stałowiąc symbol zależności w świecie istot żywych. Zarówno była tablica, jak zestaw wałków i pieczętek do ozdabiania toreb i chust grafiką z roślinami miododajnymi i zapylaczami oraz tablica i zestaw tropów sarny, losia i jelenia są wykorzystywane przez pracowników Centrum podczas różnorodnych działań (np. VivaOliwa).

Partnerami były:
Akcja „Bioróżnorodność – pozłaj by zachować” – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Akwarium Gdyniśkie MIR-PIB, Gdańska Fundacja Wody, GIWK, Stacja Morska Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego, GBPW KULING, Naukowe Koło Chemików PG, Studenckie Koło Naukowe Oceanografów UG, Słowiński Park Narodowy, Studenckie Koło Naukowe Botaniczne "Zioło" UG, Zespół Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo – Usługowych, Zespół Szkół Ekologicznych w Gdyni, Fundacja ARMAAG, Wyspa Skarbów GAK, Ogród Roślin Leczniczych GUM, Liga Ochrony Przyrody Okręg w Gdańsku i Oddział w Kościerzynie, Studenckie Koło Naukowe UG "Edukacja de novo", Eko-Centrum Heliantus, Pomorski Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Ptaków i Drobnych Ssaków Ostoja, Polskie Stowarzyszenie dla Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Fundacja Akcja Bałtycka, Wydział Środowiska Urzędu Miasta Gdynia, Polski Klub Ekologiczny, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku, Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej; Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku, Zespół Szkół Ekologicznych w Gdyni, Klub Harpaga w Gdańsku, Stacja Biologiczna Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, Stowarzyszenie Eko-Inicjatywa, Centrum Nauki EXPERYMENT w Gdyni, Białowieski Park Narodowy oraz Starostwo Powiatowe w Hajówce, Gmina Pszczółki, Muzeum Miodu, Studenckie Koło Naukowe Chiropterologiczne Uniwersytetu Gdańskiego, Trójmiejska Grupa Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków.

Akcja została objęta patronatem honorowym przez Marszałka Województwa Pomorskiego i Prezydentów Miast Gdańsk i Gdyni oraz medialnym przez Radio Gdańsk, Magazyn studencki „płył POD PRĄD”, Magazyn Kaszuby, portal trojmiasto.pl oraz portal edukacyjny www.zielonalekcja.pl, i Ekologia.pl.

Piknik wpisał się w założenia Międzynarodowej Dekady Różnorodności Biologicznej, proklamowanej przez ONZ.

Celem akcji jest zaakcentowanie w Międzynarodowym Dniu Bioróżnorodności, znaczenia różnorodności biologicznej oraz warunków, od których zależy jej bogactwo. W tym roku najważniejsze było zapoznanie ze złożonym zagadnieniem, jakim jest różnorodność w przyrodzie..

Efektom jest zachęcenie ok. 4 000 osób do postaw prośrodowiskowych, poszerzenie wiedzy o bioróżnorodności, zachęcenie do aktywnego uczestniczenia w działaniach na rzecz bioróżnorodności. Akcja była wartościowym przedsięwzięciem i pozwoliła na przekazanie wiedzy wielu nawet przygodnym spacerowiczom. Wartością dodała jest wykorzystywanie pomocy dydaktycznych (tablicy interaktywnej, zestawu pieczętek i tropów z tablicą edukacyjną) oraz karty do gry miejskiej podczas warsztatów i szkoleń terenowych w Parku Kolibki w Gdyni.

B. Inne akcje edukacyjne:

Centrum, już tradycyjnie, zaprasza jest przez różne organizacje i instytucje do wzięcia udziału w organizowanych przez nie akcjach prośrodowiskowych. Jest to okazja do zaprezentowania szerokiej oferty działań Centrum, promocji PZPK, a także kreowania pozytywnych postaw wobec

środowiska

i zrównoważonego rozwoju:

- CIEE zostało zaproszone przez Nadbałtyckie Centrum Kultury do partnerstwa w projekcie koordynowanym przez szwedzką organizację Swedish Institute Baltic Sea Unit, koordynującą projekt ArtMosphere. 24 i 25 lutego odbyło się międzynarodowe spotkanie przedstawicieli organizacji biorących udział w projekcie. Spotkanie, w którym wzięli udział partnerzy z Niemiec, Szwecji, Norwegii, Finlandii, Litwy, Łotwy, Estonii, Rosji i Polski (ok. 25 osób) pozwoliło na poznanie ludzi uczestniczących w projekcie, ich osiągnięć i sposobów działania. Omówiono założeń i pomysły na warsztaty. Ideą projektu jest połączenie przyrodniczych działań ściśle merytorycznych zwanymi z Morzem Bałtyckim z warsztatami plastycznymi. Centrum wraz z NCK zaproponowało warsztaty związane z zagrożeniami jakie niesie załanieczyszczenie brzegów i mórz plastikiem.
 - Obecnie trwa wypracowywanie koncepcji warsztatu, który zostanie przeprowadzony z udziałem gimnazjalistów z jednej ze szkół gdańskich we wrześniu.
- 13 kwietnia – spotkanie edukatorów PZPK w Centrum dotyczące przygotowania pikników „Bioróżnorodność – pozajay zachować” w Gdańsku, Kartuzach i Krynicy Morskiej oraz innych wspólnych działaniach edukacyjnych.
- 11 czerwca – Viva Oliwa - CIEE uczciło wspólnie z mieszkańcami dzielnicy Święto Oliwy! W ramach naszej obecności pracownicy przygotowali dwie atrakcje:
 - - naukę rozpoznawania drzew i krzewów rodzimych
 - - konkursy na bawełniane torby wzorów z motywami roślinnymi. Do wyboru były trzy gatunki miododajne: lipa, śnieguliczka oraz mniszek lekarski.
 - Warsztaty cieszyły się dużym powodzeniem. Stoisko zachęcało do dyskusji o drzewach, ich wartości nie tylko w krajobrazie ale także w "tętnie miejskiej". Dla wszystkich zainteresowanych edukacją (ok. 500 osób) były upominki w postaci własnoręcznie wydrukowanych toreb i zakupy, odblaskowych zawieszek "trzemielich" oraz zakładki do książek z adresem programu multimedialnego do nauki rozpoznawania drzew i krzewów.
 - Pracownikom CIEE bardzo zależało na uczestnictwie w Święcie Oliwy. Była to świetna okazja do zaprezentowania działań Centrum i nawiązania współpracy z innymi instytucjami z tego terenu. Na stoisku promowano konkurs „Moje drzewo...” oraz cykl warsztatów „Dojrzały Smak Przygody”.
- 17, 18 czerwca we Wdzydzkim Parku Krajobrazowym przeprowadzona została naukowo-edukacyjna akcja pt.: „BioBlitz – w poszukiwaniu różnorodności biologicznej doliny rzeki Wdy”.
 - BioBlitz to akcja promująca zrozumienie roli różnorodności biologicznej i odkrywanie w najbliższym otoczeniu człowieka. Głównymi celami akcji to inwentaryzacja przyrodnicza oraz edukacja społeczeństwa i stawianie na poznanie bioróżnorodności ekosystemów rzecznych. Zebrałi biologowie (botanik, ornitolog, ichtiolog, lichenolog, teriolog, herpetolog i entomolog) mieli za zadanie w ciągu 24h znaleźć i zidentyfikować jak największą ilość gatunków w dolinie rzeki Wdy i podciągu od jeziora Schodno do miejscowości Loryniec. Pierwszego dnia w grupie specjalistów i wolontariuszy odbyły się badania terenowe, skupiające się na

i inwentaryzacji wyznaczonego terenu. Drugi dzień był dniem otwartym dla wszystkich zainteresowanych. Uczestnicy mogli podglądać pracę naukowców, zebrały materiał badawczy i fotograficzny oraz włączać się w prace terenowe, które trwały w sobotę do godziny popołudniowych. W miejscowości Loryniec w sali wiejskiej i na terenie wokół zostało umieszczone terenowe laboratorium, sprzęt multimedialny i stoiska tematyczne gdzie przedstawiano wyniki obserwacji. Oprócz prezentacji naukowej i badań terenowych, drugiego dnia miały miejsce imprezy towarzyszące, m.in. gra terenowa, konkursy z nagrodami, gry i zabawy plastyczne oraz tematyczne spacery ze specjalistami. CIEE miało swoje stoisko poświęcone zagadnieniu „równowaga w przyrodzie”. Poruszanym tematem były rośliny miododajne oraz rola zapylaczy w utrzymaniu równowagi w przyrodzie. Uczestnicy nagromadzili rośliny miododajne i chusty bawełniane. W pikniku wzięło udział ok. 100 osób

- o Podsumowując: w ciągu 24 godzin inwentaryzacji i pomimo niekorzystnej pogody w sumie udało się stwierdzić 375 gatunków w dolinie rzeki Wdy, w tym 130 gatunków roślin, 64 porostów, 77 stawogłów, 15 ryb i ssaków, 4 gatunki płazów, 3 gadów, 7 mięczaków wodnych i 60 gatunków ptaków.

W sumie w akcjach plenerowych, w których uczestniczyło Centrum wzięło ok. 5 000 osób.

4. Wspieranie merytoryczne i rzeczowe zainteresowanych ekologia

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Jednym z zadań CIEE jest wsparcie rzeczowe szkół, organizacji, i instytucji z całego województwa książkami, materiałami edukacyjno-promocyjnymi o tematyce przyrodniczo-kulturowej inicjatywy co najmniej międzyszkolnych. Zakupy książek zaplanowana jest na drugie półrocze. Z posiadanych zasobów w 2016 r. Centrum wspierało inicjatywy o zasięgu międzyszkolnym przekazując atrakcyjne nagrody laureatom konkursów:

1. Zespół Szkół w Przyjaźni
2. Arboretum i Zakład Fizjografii w Boleszycach, woj. Podkarpackie
3. Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim, Konkurs soltysów
4. Klub Kierowcy Kulturalnego
5. Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku
6. Samorządowe Gimnazjum w Bolszewie
7. ZKPiG nr 2, Szkoła Podstawowa nr 85 w Gdańsku
8. Zespół Szkół w Łęczycach
9. Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 24 w Gdańsku
10. Koło Łowieckie „Cyrylka”
11. Zespół Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo – Usługowych w Gdańsku
12. Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze - Oddział Regionalny w Gdańsku
13. Zaborskie Towarzystwo Naukowe
14. Liga Ochrony Przyrody Zarząd Okręgu w Słupsku
15. Zespół Pałeczek Specjalnych w Tczewie
16. Grupa Badawcza Ptaków Wodnych Kulię
17. Pomorski Urząd Wojewódzki, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
18. Komitet Okręgowy Olimpiady Biologicznej
19. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Gdańsku

Istotnymi celami są wspieranie i zachęcanie do aktywności w poszerzaniu wiedzy ekologicznej oraz poszerzanie możliwości edukacyjnych zarówno szkół jak i indywidualnych osób.

Efektom jest wsparcie 24 kursów/przedsięwzięć na terenie województwa pomorskiego, wspieranie działań prośrodowiskowych kilkudziesięciu nauczycieli oraz osób i organizacji działających na rzecz środowiska lokalnego. W kursach w sumie wzięło udział kilka tysięcy osób.

5. Uczestnictwo w konferencjach, szkoleniach i spotkaniach kierowników PZPK

- 5-7 lutego – VI Zjazd Ornitologów Pomorza
- 11 lutego – Drugie Forum Praktyków Konsultacji w Sopocie
- 31 marca - Nowy Dwór – stare odmiany drzew
- 21 kwietnia – konferencja „Las-drewno-człowiek”
- 29 kwietnia „Na straży drzew – zarządzanie zieloną w miastach Polski”
- 6 maja – seminarium dot. gospodarki niskoemisyjnej w gminie i wymagań technicznych budynków użyteczności publicznej (WFOŚiGW)
- 14 maja – piknik ekologiczny Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik w Warszawie
- 21 czerwca – konferencja podsumowująca realizację projektu „Czysta ochrona raka szlacheckiego w jeziorach Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych”

III Wyposażenie Centrum oraz eksploatacja siedziby i samochodu, materiały biurowe i tonery do celów edukacyjnych, wynagrodzenia pracowników

1. Dopełnienie biura CIEE

Zakupiono nowy zestaw komputerowy na potrzeby CIEE, ponieważ jeden ze starych komputerów uniemożliwiał sprawłą pracę.

2. Materiały biurowe, tonery, eksploatacja sprzętów biurowych, wysyłki Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Zakupiono tonery do posiadanej drukarki.

3. Eksploatacja samochodu służbowego Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

W samochodzie na wiosnę zostały wymienione opony na letnie. Kupiono nowy akumulator, ponieważ stary przestał działać. Wymieniono również zepsutą żarówkę mijania.

4. Ubezpieczenie samochodu służbowego, budynku, działań edukacyjnych

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Samochód będący w użytkowaniu Centrum został ubezpieczony w zakresie OC, AC i NW. Ubezpieczono także działania edukacyjne Centrum.

5. Ubiór terenowy (kurtki, polary) dla 4 pracowników CIEE

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Zakup ubioru ochronnego/terenowego zaplanowana na jesień br.

6. Eksploatacja siedziby, sprzątanie, środki czystości

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

Siedziba Centrum, zarówno we wnętrzu jak i terenie wokół jest systematycznie sprzątana. Zakup środków czystości zaplanowana na drugie półrocze.

7. Wynagrodzenie pracowników

Dotychczas wykonane działania w ramach zadania

W czerwcu, przez dwa tygodnie, uczniowie Zespołu Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo-Usługowych w Gdańsku pod kierunkiem nauczycieli zrealizowali zagospodarowanie części terenu zielonego przy siedzibie TPK/CIEE. Zaprojektowano, wytyczono i wyłożono „ścieżkę zmysłów” oraz liczne nasadzenia wcześniej oczyszczonym i przygotowanym do nowych nasadzeń terenie.

Celem podjęcia prac było uporządkowanie fragmentu terenu zielonego, który uległ zniszczeniu podczas remontu budynku. Efektem jest uzyskanie przestrzeni mającej służyć edukacji różnych grup odbiorców podczas warsztatów i szkoleń, które odbywają się w Centrum.

Zrealizowano wszystkie założenia. Z sukcesem przygotowano i przeprowadzono konkursy, które są już wieloletnią wizytówką działającego Centrum.

Ogromnym sukcesem jest tegoroczny, dwudniowy piknik edukacyjny „Bioróżnorodność pozajay by zachować”, którego przygotowanie i realizacja była olbrzymim wyzwaniem logistycznym i organizacyjnym. Było to dotychczas największe zorganizowane przez pracowników CIEE przedsięwzięcie pleterowe w którym współpracowało ze sobą ponad 50 partnerów.

Nieustannie podejmowane są próby promocji nowej siedziby. W tym celu zacieśnia się współpracę z lokalnymi szkołami, instytucjami, radą dzielnicy, itp. W ramach współpracy Centrum miało np. swoje stoisko na święcie dzielnicy Viva Oliwa.